

Memorandum

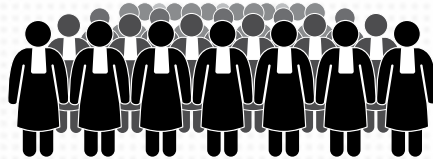
TEN BEHOEVE VAN DE KANDIDATEN VOOR DE
VLAAMSE, FEDERALE EN EUROPESE VERKIEZINGEN
VAN 26 MEI 2019

**Orde van
Vlaamse Balies**

Memorandum

TEN BEHOEVE VAN DE KANDIDATEN VOOR DE
VLAAMSE, FEDERALE EN EUROPESE VERKIEZINGEN
VAN 26 MEI 2019

De **Orde van Vlaamse Balies** is het overkoepelend orgaan van alle 10.600 advocaten die aan de 8 Vlaamse balies verbonden zijn.

De **Orde van Vlaamse Balies** heeft tot doel voor een behoorlijke en efficiënte rechtsbedeling te ijveren, de praktijkuitoefening van de advocatuur te bevorderen en overleg te plegen over alle onderwerpen die voor de advocatuur en de rechtzoekende van belang zijn.

De **Orde van Vlaamse Balies** is sinds 1 mei 2002 operationeel (inwerkingtreding KB 17 februari 2002, B.S. 15 maart 2002), maar was reeds sinds 7 februari 1998 als 'Vereniging' actief.

DE ORDE VAN VLAAMSE BALIES ROEPT IN HAAR MEMORANDUM OP TOT:

1. De verankering van de onafhankelijkheid van de advocaat in de Grondwet
2. Een correct functionerende rechtsstaat
3. Een betere toegang tot het recht
4. Een doorgedreven informatisering van justitie
5. Respect voor het beroepsgeheim van de advocaat
6. De modernisering van het beroep van advocaat
7. Een herwaardering van de magistratuur
8. Een menswaardigere strafuitvoering
9. Een fundamenteel herzien strafrecht
10. Een fundamenteel herzien vreemdelingenrecht

Inhoud

1. De verankering van de onafhankelijkheid van de advocaat in de Grondwet	04
2. Een correct functionerende rechtsstaat	06
3. Een betere toegang tot het recht	11
4. Een doorgedreven informatisering van justitie	19
5. Respect voor het beroepsgeheim van de advocaat	23
6. De modernisering van het beroep van advocaat	25
7. Een herwaardering van de magistratuur	31
8. Een menswaardigere strafuitvoering	35
9. Een fundamenteel herzien strafrecht	38
10. Een fundamenteel herzien vreemdelingenrecht	39

1. DE VERANKERING VAN DE ONAFHANKELIJKHEID VAN DE ADVOCaat IN DE GRONDWET

De Orde van Vlaamse Balies (hierna: OVB) beklemtoont bovenal dat een onafhankelijke advocatuur een conditio sine qua non is in een democratische samenleving.

Op dit ogenblik vermeldt de Grondwet de positie van de advocaat niet uitdrukkelijk. Wel bevestigt de Grondwet in verschillende bepalingen diverse beginselen van de rechtsstaat die zonder directe medewerking van de balie niet verwezenlijkt kunnen worden. Het gaat onder meer om de professionele begeleiding van de toegang tot de rechter en van de handhaving van de fundamentele rechten, evenals het verzekeren van het hoorrecht van de burger en het verloop van een eerlijk proces.

De balie staat mede garant voor een onpartijdige en onafhankelijke magistratuur. De Grondwet voorziet in de onafhankelijkheid van de rechters in de uitoefening van hun rechtsprekende bevoegdheden en in de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie in de individuele opsporing en vervolging, onverminderd evenwel het recht van de bevoegde minister om de vervolging te bevelen en om de richtlijnen van een strafrechtelijk beleid, inclusief die van het opsporings- en vervolgingsbeleid, vast te leggen.

De kerntaken van de advocatuur worden door de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en van het Hof van Justitie van de Europese Unie uitdrukkelijk erkend. Hun arresten geven aan het beroep van advocaat een nagenoeg constitutionele betekenis. De uitoefening van zijn beroepstaak vereist van de advocaat een van de staat of van derden onafhankelijke dienstverlening voor zijn cliënt. Die onafhankelijkheid waarborgt, samen met het beroepsgeheim, de geloofwaardigheid en de vertrouwensopdracht van de advocaat.

De opdracht en de missie van de advocaat overstijgen in elk geval het louter dienstverlenend en economisch kader, omdat beginselen zoals waardigheid, kiesheid, rechtschapenheid, onafhankelijkheid en menselijkheid er inherent aan zijn. Ze vormen

de uitdrukking van een morele bezorgdheid en een ideaal en zijn noodzakelijk voor de goede werking van justitie en het algemeen belang. In de universele praktijk van het recht heeft de advocaat als roeping om beroepsmatig tussen te komen in het burgerlijk, economisch en sociaal leven met respect voor zijn essentiële opdracht. De economische omkadering van de onmisbare vrije beroepsuitoefening moet toelaten dat die op de specifieke professionele opdracht kan gericht zijn, maar de uitwerking van het ondernemingsrecht mag in geen geval de medewerking van de balie aan de rechtsstaat verzwakken.

Het huidige waarneembare scepticisme in de samenleving bedreigt de rechtsstaat en de achterliggende onmisbare waarden zelf. De zondvloed aan regelgeving slaagt er niet in om het verlangen naar gerechtigheid van de bevolking te vervullen. De toegang tot de rechter wordt stelselmatig bezwaard en het aantal rechtszaken daalt gevoelig, terwijl de bevolking stijgt en de complexiteit van de wetgeving toeneemt.

Die maatschappelijke omwentelingen vormen voor de balie een reële uitdaging. In die omstandigheden acht de OVB het noodzakelijk om de eigen plaats en de onafhankelijkheid van het advocatenberoep te verzekeren en te herijken. De OVB meent dat dat bij uitstek zou moeten gebeuren door de onafhankelijkheid van de advocaat en van de advocatuur, die reeds door nationale en supranationale rechtspraak wordt beschermd, bijkomend in de Grondwet te garanderen. De juridische bijstand is met name opgenomen bij de grondrechten in artikel 23, derde lid, 2°. Er zou dan ook aan kunnen worden gedacht om de onafhankelijkheid van de advocatuur daarin op te nemen door de toevoeging *in fine* van volgende zin “*De advocaat dient zijn taak in alle onafhankelijkheid uit te oefenen met respect voor zijn deontologie*”.

DE VERANKERING VAN DE ONAFHANKELIJKHEID VAN DE ADVOCaat IN DE GRONDWET

Opname bepaling “*De advocaat dient zijn taak in alle onafhankelijkheid uit te oefenen met respect voor zijn deontologie*” in de Grondwet.

2. EEN CORRECT FUNCTIONERENDE RECHTSSTAAT

Afdoende financiering van justitie

Onder de regering-Michel ontsnapte ook justitie helaas niet aan besparingen. De OVB betreurt die gang van zaken ten zeerste en vraagt dat de toekomstige regering justitie opnieuw afdoende zou financieren. Indien efficiëntiewinsten worden geboekt, moeten de vrijgekomen middelen op de eerste plaats binnen justitie zelf worden gebruikt, onder meer voor de renovatie van gerechtsgebouwen - het volstaat bij wijze van voorbeeld te verwijzen naar de weinig benijdenswaardige staat waarin het Brusselse Justitiepaleis al jarenlang verkeert -, de bouw van gevangenis en informatisering. Het rapport *European judicial systems. Efficiency and quality of justice 2018* van de Commission européenne pour l'efficacité de la justice (CEPEJ) van de Raad van Europa toont zwart op wit aan dat België in 2016 slechts 82,30 euro per inwoner spendeerde aan justitie, daar waar onder meer Nederland (119,20 euro per inwoner), Duitsland (121,90 euro per inwoner) en Luxemburg (157,30 euro per inwoner) beduidend meer investeerden.¹

In dat verband erkent de OVB dat alternatieve geschillenbehandeling zeker en vast een plaats heeft in de conflictoplossing, maar waarschuwt ze ervoor dat die vooral niet als lapmiddel mag worden gebruikt om het gebrek aan financiële middelen om een modern en aangepast kader uit te bouwen en op te vullen te verdoezelen. Alternatieve geschillenbehandeling mag de rechtzoekende niet de mogelijkheid ontzeggen om binnen een korte aanvaardbare periode een kwalitatieve eindbeslissing te bekomen van een rechtbank. In Brussel moet een rechtzoekende bijvoorbeeld momenteel 6 jaar wachten op de behandeling van een fiscaal geschil in hoger beroep, wat de facto neerkomt op rechtsweigerings.

1. Het rapport kan worden gevonden onder volgende link:
<https://rm.coe.int/rapport-avec-couv-18-09-2018-en/16808def9c>

Respect Conventie van Genève & mensenrechten

De OVB kan niet dulden dat er wordt getornd aan de Conventie van Genève (Verdrag betreffende de status van vluchtelingen d.d. 28 juli 1951) en vraagt alle overheden om de mensenrechten van vluchtelingen, asielzoekers en migranten te eerbiedigen.

Respect beroepsgeheim van de advocaat

Met verwijzing naar artikelen 6 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (*hierna: EVRM*) vraagt de OVB om het beroepsgeheim van de advocaat blijvend te respecteren, omdat zonder meer wezenlijk is voor de goede werking van de rechtsstaat. Het is onaanvaardbaar dat dat fundamentele beginsel in België steeds meer onder druk komt, onder meer in nieuwe fiscale en penale wetgeving. De OVB zal ook in de toekomst consequent alle mogelijke middelen aanwenden om te vermijden dat het beroepsgeheim van de advocaat op enige wijze wordt aangetast.

Ratificatie Protocol nr. 16 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Ook vraagt de OVB dat België het Protocol nr. 16 bij het EVRM zou ratificeren. Dat Protocol beoogt een uitbreiding van de bevoegdheid van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens om adviezen uit te brengen. Door de ratificatie ervan zouden Belgische gerechten de bevoegdheid krijgen het Hof te verzoeken om een advies uit te brengen over principiële (rechts)vragen aangaande de interpretatie of toepassing van de rechten en vrijheden neergelegd in het EVRM of de daartoe behorende Protocollen. Zodoende zou de interactie tussen het Hof en de nationale autoriteiten verder versterkt worden evenals de tenuitvoerlegging van het EVRM in de Belgische rechtsorde verbeterd worden.

Respect voor de scheiding der machten

De scheiding der machten vormt voor de OVB een fundamenteel principe waaraan niet kan worden geraakt. De OVB betreurt dat die in ons land meer en meer onder druk komt te staan en vraagt dan ook met aandrang dat de wetgevende en uitvoerende macht het nodige respect zouden opbrengen voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en zich zouden onthouden van inhoudelijke

commentaar op rechterlijke uitspraken. De OVB vraagt politici in het bijzonder om geen ongenoegen te uiten over vonnissen en arresten waar ze het niet mee eens zijn en aanvaardt evenmin dat rechters wereldvreemdheid of laksheid wordt verweten.

Minder maar betere wetgeving

De OVB verzoekt de wetgever om in het belang van alle rechtzoekenden een grondige schoonmaak uit te voeren in het gigantische arsenaal aan bestaande wetgeving. In het bijzonder vraagt ze om bij de goedkeuring van nieuwe wetten of decreten onverminderd na te gaan welke vroegere wetten of decreten kunnen worden afgeschaft en zorgvuldig te controleren in welke mate de bestaande wetgeving in het licht van de nieuwe wetten of decreten moeten worden aangepast om tegenstrijdigheden en onduidelijkheden te voorkomen.

De OVB roept ook op om het parlement opnieuw meer te betrekken bij de totstandkoming van de wetgeving en zijn fundamentele rol daarin te respecteren. Het parlement mag vaak enkel nog beslissingen bekrachtigen, die eerder op kabinetten en in interkabinettenwerkgroepen zijn gebetonneerd. Ofwel moet het parlement in ijltempo instemmen met programmawetten waardoor elke vorm van discussie onmogelijk wordt.

De OVB wijst erop dat kwaliteitsvolle wetgeving tijd vergt en dat het in een parlementaire democratie betaamt om voorafgaand aan de inwerkingtreding van nieuwe wetgeving de gevolgen grondig te toetsen in de organen die daarvoor door de bevolking verkozen zijn en daartoe door de Grondwet gelegitimeerd zijn. De OVB stipt nog aan dat de huidige inflatie van wetgeving onvermijdelijk leidt tot een gevoelige stijging van beroepen tot nietigverklaring bij het Grondwettelijk Hof, waarbij dat Hof de wetgever in het gareel van de Grondwet dwingt. Ter zake neemt de OVB in het belang van alle rechtzoekenden haar verantwoordelijkheid op en heeft ze indien opportuun de nodige beroepen tot vernietiging ingesteld, bijvoorbeeld inzake de hervorming van de griffierechten.

Respect voor de taalwetgeving

De OVB vraagt met aandrang de huidige taalwetgeving, resultaat van moeizaam bereikte compromissen in het verleden, te blijven respecteren, ook en vooral in het gerechtelijk arrondissement Brussel.

Meer heldere rechtstaal

De OVB steunt voluit het project *Kruid* van de Hoge Raad voor de Justitie, waarin wordt opgeroepen tot een meer heldere rechtstaal. De OVB vraagt de wetgever om hiermee rekening te houden bij de parlementaire behandeling van nieuwe wetgeving.

Geen IOS-procedure voor consumenten

Via de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie (*hierna: Potpourri I-wet*) (B.S. 22 oktober 2015) creëerde de minister van Justitie een nieuwe administratieve procedure voor de invordering van onbetwiste geldschulden tussen ondernemers. De OVB dringt in dat verband aan op een rechtstreekse digitale toegang voor advocaten tot het *Centraal register voor onbetwiste geldschulden* en een opwaardering van de rechterlijke controle, die momenteel de facto onbestaande is. *Last but not least* vraagt de OVB een duidelijker aflijning van de ministerieplicht van de gerechtsdeurwaarder ten opzichte van zijn buitengerechtelijke activiteiten, omdat ze vaststelt dat bepaalde gerechtsdeurwaarders momenteel intekenen op opdrachten om het volledig contentieux van onbetaalde facturen van een onderneming of overheidsinstelling te innen op basis van een *no pay no cure*-systeem.

De OVB verzet zich in elk geval met klem tegen een uitbreiding van die procedure naar consumentenschulden en herhaalt eens te meer het belang en de noodzaak van een rechterlijke controle ter zake. Ze wijst erop dat de rechtspraak van het Hof van Justitie haar analyse steunt.² Wel is de OVB bereid om mee te denken over en mee te werken aan een vereenvoudigde toegang tot de rechtbank voor onbetwiste geldschulden van particulieren. Dat zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren via een elektronisch platform, mits dat wordt gekoppeld aan een effectieve rechterlijke controle.

2. Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, Pb. L. 095 van 21 april 1993, p. 29-34. De OVB wijst onder meer op volgende arresten van het Hof van Justitie: HvJ 14 juni 2012, C-618/10, ECLI:EU:C:2012:349; HvJ 18 februari 2016, C-49/14, ECLI:EU:C:2016:98; HvJ 17 mei 2018, C-147/16, ECLI:EU:C:2018:320; HvJ 13 september 2018, C-176/16, ECLI:EU:C:2018:711 en HvJ 20 september 2018, C-448/17, ECLI:EU:C:2018:745.

EEN CORRECT FUNCTIONERENDE RECHTSSTAAT

- Afdoende financiering van justitie
- Respect Conventie van Genève & mensenrechten
- Respect beroepsgeheim van de advocaat
- Ratificatie Protocol nr. 16 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
- Respect voor de scheiding der machten
- Minder maar betere wetgeving
- Respect voor de taalwetgeving
- Meer heldere rechtstaat
- Geen IOS-procedure voor consumenten

3. EEN BETERE TOEGANG TOT HET RECHT

De OVB acht het essentieel om de toegang tot het recht te verbeteren, zodat alle rechtzoekenden zich ook daadwerkelijk tot de rechter durven en kunnen wenden en evenmin moeten vrezen voor de kostprijs van hun advocaat. Met de nieuwe wet van 6 juli 2016 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de juridische bijstand (B.S. 14 juli 2016) heeft de wetgever weliswaar de juridische tweedelijnsbijstand fundamenteel hervormd, maar het werk is verre van afgerond en beperkt zich daar allerminst toe.

Waardering rol advocatuur bij de juridische eerstelijnsbijstand

Als gevolg van de zesde staatshervorming wordt de juridische eerstelijnsbijstand door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd. De OVB beklemtoont dat een goed uitgebouwde juridische eerstelijnsbijstand cruciaal is om de toegang tot het gerecht te verzekeren en eventueel rechtzoekenden te kunnen doorverwijzen naar de juridische tweedelijnsbijstand. De OVB werkte de voorbije jaren dan ook actief mee met de Vlaamse decreetgever bij de totstandkoming van het nieuwe Vlaamse decreet en onderstreept de onmisbare rol van de Commissies voor juridische bijstand en het grote aandeel van de advocatuur hierin. Het gratis advocatenadvies is kwaliteitsvoller dan elk ander juridisch advies en waarborgt de toegang tot het recht voor de rechtzoekende. Het is daarom van groot belang dat advocaten de juridische eerstelijnsbijstand ook in de toekomst kunnen blijven verstrekken. Van haar kant zal de OVB inzetten op een grotere zichtbaarheid en vindbaarheid van de Commissies voor juridische bijstand bij de burger, onder meer door de creatie van een uniform logo.

Verhoging van de inkomensgrenzen van de juridische tweedelijnsbijstand

De OVB pleit ervoor om de inkomensgrenzen om in aanmerking te komen voor de juridische tweedelijnsbijstand gevoelig op te trekken naar 1.500 euro voor een alleenstaande zonder gezinslast en naar 1.800 euro voor een alleenstaande, gehuwde

of samenwonende met gezinslast, daar waar die nu met slechts respectievelijk 1.011 euro en 1.298 euro onder de armoededrempel liggen. De OVB beseft terdege dat dergelijke verhoging een grote budgettaire impact zal hebben, maar wijst erop dat de overheid in een zichzelf respecterende rechtsstaat bereid moet zijn om voldoende middelen ter beschikking te stellen voor bijstand aan de meest kwetsbare rechtzoekenden.

Correcte en tijdige vergoeding advocaten juridische tweedelijsbijstand

De OVB dringt aan op een afschaffing van de gesloten enveloppe en eist een consequente uitbetaling van de waarde van het punt aan 75 euro, schriftelijk gewaarborgd en jaarlijks geïndexeerd, voor de advocaten die prestaties leveren in het kader van de juridische tweedelijsbijstand.

De OVB zet van haar kant in op de vernieuwing van de BJB-applicatie en streeft ernaar om een alternatief uit te werken voor de huidige kruiscontroles, zodat de geleverde prestaties sneller kunnen worden gecontroleerd en afgesloten met het oog op uitbetaling binnen een kort bestek en niet slechts één maal per jaar.

Evaluatie van de nomenclatuur van de juridische tweedelijsbijstand

De OVB verwacht dat zoals vastgelegd in de wet van 6 juli 2016 de wet en de nomenclatuur van de juridische tweedelijsbijstand in het najaar van 2019 worden geëvalueerd. Zij bevestigt bereid te zijn om daaraan mee te werken. Parallel met die evaluatie vraagt de OVB om de vele formaliteiten voor advocaten in de wet van 6 juli 2016 waar mogelijk te vereenvoudigen. De OVB wenst ook dat de aanvraagprocedure eenvoudiger verloopt via de e-ID, zodat tal van attesten en getuigschriften niet moeten worden opgevraagd en de rechtzoekende op een efficiënte en kwaliteitsvolle wijze snel wordt geholpen.

Eenheidsloket rechtsbijstand en juridische tweedelijsbijstand

Door de wet van 6 juli 2016 werd ook de procedure gewijzigd om rechtsbijstand te verlenen door het bureau van rechtsbijstand van een rechtbank. Rechtsbijstand bestaat erin dat de rechtzoekenden die niet over de nodige bestaansmiddelen beschikken geheel

of gedeeltelijk kunnen worden ontslagen van de betaling van registratie-, griffie- en uitgifterechten en de andere kosten die de rechtspleging met zich meebrengt. Artikel 667 Ger.W. bepaalt dat de beslissing van het bureau voor juridische bijstand waarbij gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand wordt verleend, voor het bureau van rechtsbijstand het bewijs vormt voor ontoereikende bestaansmiddelen. In de praktijk gelden dus dezelfde voorwaarden voor het bekomen van de rechtsbijstand en de juridische tweedelijnsbijstand, maar moet de rechtzoekende zich tot twee verschillende instanties wenden, met name het bureau voor rechtsbijstand en het bureau voor juridische bijstand. De OVB is voorstander van één loket, waar de rechtzoekende zowel zou terechtkunnen voor de aanvraag van de rechtsbijstand als voor de aanvraag van de juridische tweedelijnsbijstand. Om die reden stelt de OVB voor om die functie toe te vertrouwen aan de bureaus voor juridische bijstand op voorwaarde dat hun werkingskosten worden aangepast.

Rechtsbijstand rechtspersonen

In zijn arrest 143/2016 van 17 november 2016 heeft het Grondwettelijk Hof bepaald dat ook rechtspersonen toegang zouden moeten krijgen tot de juridische tweedelijnsbijstand. Drie jaar na datum heeft de wetgever dat principe nog altijd niet opgenomen. De OVB vraagt dat de gesprekken die daarover zijn gevoerd met het kabinet Justitie effectief zouden resulteren in een initiatief om die problematiek definitief te regelen. De OVB is uiteraard bereid om haar medewerking en expertise ter beschikking te stellen om dat doel te realiseren.

Verlaging btw op advocatenprestaties

Sinds 1 januari 2014 is btw verschuldigd op de prestaties van advocaten aan het normale tarief van 21%. Voor de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand geldt evenwel een nultarief, dat door de regering-Michel voor onbepaalde duur werd verlengd. De OVB vraagt met aandrang dat een volgende regering het nultarief behoudt voor de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand. Voor de andere prestaties van advocaten, waarop het normale tarief van 21% van toepassing is, vraagt de OVB te onderzoeken in welke mate een lager tarief van 6% mogelijk is. Op die manier zou een advocaat betaalbaarder worden voor een gewone rechtzoekende, die de btw in de regel niet kan aftrekken.

Stimulering rechtsbijstandsverzekering

Voor de rechtzoekenden die niet in aanmerking komen voor de tweedelijnsbijstand, acht de OVB een rechtsbijstandsverzekering een absolute noodzaak. De OVB meent dat die bijzonder nuttig zou zijn voor de rechtzoekende en vraagt de wetgever daarom de rechtsbijstandsverzekering te willen stimuleren door een belastingvermindering toe te kennen aan rechtzoekenden die een rechtsbijstandsverzekering afsluiten of via eender welke andere maatregel die kan bijdragen tot een veralgemening van de rechtsbijstandsverzekering. De OVB wil en kan principieel niet aanvaarden dat rechtzoekenden zich niet durven te wenden tot een advocaat uit vrees voor de kostprijs.

Afschaffing belastingen op justitie

De OVB verzet zich principieel tegen de invoering of de handhaving van heffingen, taksen en belastingen op het procederen en weigert in te stemmen met een algemeen boetesysteem voor zogenaamd onterecht procederen. Elke burger van dit land heeft het fundamenteel democratische recht om zijn rechten af te dwingen voor een rechtbank en/of hof.

De OVB vraagt evenzeer om de bestaande 'belastingen' – griffierechten, expeditierechten, registratierechten, etc. – af te schaffen dan wel gevoelig te verlagen en betreurt ten zeerste dat de wetgever tijdens de afgelopen legislatuur net de griffierechten merkkelijk verhoogde. Het hoort niet in een rechtsstaat dat de overheid verdient aan een openbare dienst, wat de rechtspraak is en blijft. Dat gaat des te meer op, omdat blijkt dat vooral de zwakste rechtzoekenden uit financiële overwegingen terugschrikken voor de rechter. De OVB wijst erop dat aan een beroep op het hoogste Belgische rechtscollege, met name het Grondwettelijk Hof, helemaal geen gerechtskosten verbonden zijn.

Kamer met drie magistraten

Door de eerste Potpourriwet werd het principe van de alleenzetelende rechter veralgemeend. Voortaan kunnen zaken slechts in uitzonderlijke gevallen nog door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of de eerste voorzitter van het hof van beroep aan een kamer met drie rechters of raadsheren worden toegewezen, bijvoorbeeld omwille van de complexiteit van de zaak of wegens specifieke omstandigheden. Partijen hebben momenteel niet zelf de mogelijkheid om te vragen dat hun zaak zou worden voorgelegd aan een kamer met drie

magistraten. De OVB vraagt de wetgever daarop terug te komen en in die mogelijkheid voor partijen in de toekomst uitdrukkelijk te voorzien. De OVB is ervan overtuigd dat dergelijke *démarche* ook de kwaliteit van de rechtspraak ten goede zal komen en verwijst in dat verband naar een bevraging van de Hoge Raad voor de Justitie van juni 2018, waaruit bleek dat de veralgemening van de alleenzetelende rechtspraak geleid heeft tot een nivellering van de kwaliteit van arresten van de hoven van beroep.³

Invoering statuut voor zorgouders

In de huidige samenleving worden steeds meer minderjarige kinderen opgevoed door personen die niet hun juridische noch hun biologische ouder zijn. Het gaat bijvoorbeeld om een kind dat door zijn ouder en grootouder of tante wordt opgevoed of door de nieuwe partner van zijn ouder (*id est* de 'stiefouder'). Die personen vervullen louter de rol van feitelijke ouder doordat ze het kind samen met de ouder(s) begeleiden tot aan zijn volwassenheid en zo de ouders helpen in de opvoeding. Ze worden hierna aangeduid als 'zorgouders'. In tegenstelling tot in Nederland, Frankrijk, Duitsland en Engeland heeft de zorgouder in België geen statuut met rechten en plichten. Noch het afstammingsrecht noch het gezagsrecht of het gemeen verbintenissenrecht bieden voldoende juridische omkadering voor de opvoedingssituatie van zorgouders en de kinderen die ze opvoeden. Daardoor worden zorgouders in de praktijk al te vaak met problemen geconfronteerd. Zo kan een zorgouder bijvoorbeeld niet aanwezig zijn bij vergaderingen van de ouderavond van het kind of bij een oudercontact van het kind en kan de zorgouder evenmin het kind inschrijven in een sportclub of laten deelnemen aan schoolkampen van de jeugdvereniging, ook al staat de zorgouder eventueel dagelijks voor de opvoeding van het kind in samen met de ouder(s). De OVB vraagt dus aan de wetgever om een statuut met rechten en plichten voor de zorgouder in te voeren.

Niet alleen de maatschappelijke evoluties met gewijzigde gezinsvormen en de wetgevende lacune rechtvaardigen dat voorstel, ook rechtsvergelijkend onderzoek toont aan dat zoals vermeld in Duitsland, Nederland, Frankrijk en Engeland de wetgever reeds is opgetreden. Daarbij komt dat ook het Belgisch Grondwettelijk Hof reeds heeft gewezen op de wetgevende

3. http://www.csj.be/sites/default/files/press_publications/verslag-bo-alleenzetelend-raadsheren-def.pdf

lacune in een arrest van 8 oktober 2003 (nr. 134/2003) en dat het EHRM reeds diverse malen de relatie tussen de zorgouder en het kind dat hij opvoedt als 'familieleven' heeft erkend in de zin van art. 8 EVRM⁴, waarnaar de Raad van State eveneens verwees in het advies nr. 51-393/2 van 7 oktober 2005 als grondslag voor een wetgevend optreden. Doordat de relatie tussen zorgouder en kind als familieleven in de zin van art. 8 EVRM wordt gekwalificeerd, ontstaat daarnaast een positieve verplichting in hoofde van de Belgische Staat om die relatie te beschermen. Daaraan wordt tegemoet gekomen door de ontwikkeling van een wettelijk kader, *id est* een statuut, voor zorgouders. Tot slot is een statuut voor zorgouders in het belang van het kind (art. 3 IVRK), omdat het kind op die manier zijn recht op verzorging door de zorgouder niet zomaar zou kunnen verliezen en vermeden wordt dat het is overgeleverd aan de willekeur van de zorgouder. Omgekeerd dient de ontwikkeling van een statuut ook de belangen van de zorgouder zelf: hij of zij ziet zijn of haar rol in de opvoeding van het kind erkend en afgebakend. De algemene conclusie is dat de ontwikkeling van een statuut voor zorgouders een eerste belangrijke stap vormt in een modernisering van de regeling omtrent het ouderlijk gezag zodat die kan worden aangepast aan de noden van de huidige samenleving.⁵

Zelfstandige rechtsingang minderjarigen

De OVB erkent dat de Belgische wetgever zich reeds vele inspanningen heeft getroost om de rechtspositie van minderjarigen te verbeteren, onder meer inzake het hoorrecht in de familierechtbank, wat tot goede beoordelingen heeft geleid.⁶ Toch vraagt de OVB om bijkomend een zelfstandige rechtsingang voor minderjarigen te creëren. Die problematiek komt vaak aan bod in het kader van de uitoefening van het ouderlijk gezag, al dan niet binnen echtscheidingen. Het gaat bijvoorbeeld om de situatie waarin een ouder de rekeningen van zijn minderjarige kinderen plundert zonder dat die kinderen zelf daarvoor naar de rechter kunnen stappen. De kinderen zullen in beginsel moeten wachten tot ze meerderjarig zijn, aangezien ze tijdens hun minderjarigheid principieel procesonbekwaam zijn. Bij tegenstelling van belangen

4. Zie onder andere EHRM 9 juni 1998, nr. 40/1997/824/1030, Bronda/Italië; EHRM 28 oktober 1998, nr. 113/1997/897/1109, Söderbäck/Zweden; EHRM 26 juli 2007, nr. 58077/00, Chepelev/Rusland; EHRM 3 maart 2005, nr. 64848/01, Kuijper/Nederland; EHRM 19 februari 2013, nr. 19010/07, X. e.a./Oostenrijk.

5. Zie voor de uitwerking van een statuut voor zorgouders het proefschrift van: U. CERULUS, Een statuut voor de zorgouder in het licht van de grondrechtenbescherming, Brugge, die Keure, 2019.

6. Zie de ranking van het Child's Rights International Network, via: <https://archive.crin.org/en/access-justice-children-global-ranking>.

tussen ouders en kinderen kan wel om de aanstelling van een voogd *ad hoc* worden verzocht, maar dat verzoek kan in beginsel niet uitgaan van de minderjarige zelf.⁷ Zo zijn er niet werkzame verblijfsregelingen waarvoor minderjarigen van bijvoorbeeld 15 jaar oud niet zelf naar de rechter kunnen stappen, maar afhankelijk zijn van het optreden van hun ouders. Of het kan gaan om een recht op persoonlijk contact met een grootouder, dat de minderjarige niet kan afdwingen in rechte. De voorbeelden zijn talrijk en situeren zich voornamelijk, maar niet uitsluitend, in het jeugdrecht en familierecht.⁸

Niettegenstaande de rechtspraak in burgerlijke en administratieve zaken reeds uitzonderingen aanvaardt op de principiële procesonbekwaamheid van de minderjarige, blijft hierover nog veel onduidelijkheid heersen.⁹ Het is bijgevolg in het licht van het IVRK, en mede om redenen van rechtszekerheid, zowel voor de minderjarige rechtzoekenden als voor rechters zeer wenselijk dat de wetgever optreedt om duidelijkheid te scheppen in dat kluwen. Aan de problematiek van de principiële procesonbekwaamheid van de minderjarige ligt de volledige handelingsonbekwaamheid van de minderjarige ten grondslag. In het licht van het IVRK zijn kinderen evenwel geen objecten maar rechtssubjecten die drager zijn van rechten.¹⁰ Om aan de groeiende autonomie van minderjarigen tegemoet te komen kan daarom worden verdedigd om een systeem van getrapte meerderjarigheid uit te werken zodat de minderjarige vanaf een bepaalde leeftijd bijvoorbeeld het recht heeft om in te stemmen met zijn schoolinschrijving of het recht heeft om zelfstandig de rechter te vatten over bepaalde ouderlijke beslissingen.¹¹ Het kind heeft overeenkomstig art. 5 IVRK immers het recht op leiding en begeleiding vanwege zijn ouders bij de uitoefening van zijn rechten waarbij rekening moet worden gehouden met zijn toenemende zelfstandigheid, mondigheid en zijn eigen visie.¹²

7. Zie over deze problematiek uitgebreid: A. VAN THIENEN, "Procesonbekwame minderjarige, verzoek tot rechtsbijstand, voogd *ad hoc* – Justice must also be enabled to be done", *T.Fam.* 2015/, nrs. 8-17, (116) 120-125).

8. Zie daarover onder andere B. VANOBBERGEN, "Naar een (nog meer) kindvriendelijke justitie", *T.Fam.* 2018/6-7).

9. Zie onder andere A. VAN THIENEN, "Procesonbekwame minderjarige, verzoek tot rechtsbijstand, voogd *ad hoc* – Justice must also be enabled to be done", *T.Fam.* 2015/, nrs. 2-5, (116) 116-118).

10. Zie daarover: E. VERHELLEN, "Het Verdrag inzake de rechten van het kind meerderjarig. Enkele beschouwingen over de implementatie in België", *TJK* 2008/1, (11) 12).

11. Zie daarover: Ch. DECLERCK (met medewerking van U. CERULUS), "Minderjarigheid toegepast in de schoolcontext. Pleidooi voor een modernisering van de regels inzake ouderlijk gezag en handelingsonbekwaamheid van de minderjarige", *TORB* 2017-18/4-5, (244) 247-248, nr. 8 en (244) 250, nr. 12; zie ook de voorstellen van de Gezinsbond dienaangaande: <https://expoo.be/sites/default/files/atoms/files/Minderjarigen.pdf>).

12. Zie daarover onder andere: U. CERULUS, *Een statuut voor de zorgouder in het licht van de grondrechtenbescherming, Brugge, die Keure*, 2019, nrs. 340-341, 345-348 en 355-356.

Verzet in familiezaken

De OVB is bekommerd om de goede werking van de familierechtbanken en de bescherming van de rechten en belangen van rechtzoekenden. Om die reden durft zij voor te stellen dat de wetgever opnieuw de mogelijkheid van verzet zou invoeren voor geschillen bij de familierechtbank. Vaak gebeurt verstek in familiezaken immers eerder per toeval omdat bijvoorbeeld de tegenpartij (bijvoorbeeld de andere partner) het verzoekschrift heeft doen verdwijnen en er dus geen kennis bestond over de zitting. Doordat vervolgens uitsluitend hoger beroep kan worden ingesteld gaat een aanleg voor de partijen verloren. Daarbij komt dat vaak een te lange periode verstrijkt tussen het verstek en de behandeling van het beroep. De OVB is dan ook de mening toegedaan dat de wetgever er goed aan zou doen om in familiezaken alvast de mogelijkheid van een verzet opnieuw in te voeren.

EEN BETERE TOEGANG TOT HET RECHT

- Waardering rol advocatuur bij de juridische eerstelijnsbijstand
- Verhoging van de inkomensgrenzen van de juridische tweedelijnsbijstand
- Correctie en tijdige vergoeding advocaten juridische tweedelijnsbijstand
- Evaluatie van de nomenclatuur van de juridische tweedelijnsbijstand
- Eenheidsloket rechtsbijstand en juridische tweedelijnsbijstand
- Rechtsbijstand rechtspersonen
- Verlaging btw op advocatenprestaties
- Stimulering rechtsbijstandsverzekering
- Afschaffing belastingen op justitie
- Kamer met drie magistraten
- Invoering statuut voor zorgouders
- Zelfstandige rechtsingang minderjarigen
- Verzet in familiezaken

4. EEN DOORGEDREVEN INFORMATISERING VAN JUSTITIE

De OVB heeft samen met de Ordre des barreaux francophones et germanophone (hierna: OBFG) de voorbije jaren volop ingezet op de ontwikkeling van een eigen Digital Platform for Attorneys (hierna: DPA). Beide communautaire Ordes ondertekenden op 22 juni 2016 een protocolakkoord inzake de informatisering van justitie tussen de minister van Justitie en de juridische beroepsgroepen.

Inmiddels kregen alle advocaten een advocatenkaart, die een daadwerkelijke authenticatie van elke advocaat toelaat en waarmee ze kunnen inloggen op het DPA of toegang hebben tot een aparte ingang van gerechtsgebouwen. Sinds half oktober 2018 gebeurt de neerlegging van conclusies en stukken langs elektronische weg verplicht via DPA-deposit. Ook werd het Centraal Register Solvabiliteit (RegSol) uitgebouwd, waarvan de OVB en de OBFG de beheerder zijn. Daardoor kwam er een daadwerkelijke informatisering van de ondernemingsrechtbanken en de insolventieprocedures. Daarnaast beheert de OVB al sinds 1 januari 2012 de elektronische Salduz-applicatie tot tevredenheid van alle betrokken actoren en zal ze dit jaar werk maken van de ontwikkeling van een platform voor de collectieve schuldenregeling. Ten slotte maken de OVB en de OBFG in de nabije toekomst werk van een nieuw platform voor de juridische tweedelijnsbijstand. In het belang van de rechtzoekende wenst de OVB meer bepaald een online aanvraag tot juridische tweedelijnsbijstand mogelijk te maken, evenals een rechtstreekse digitale bevraging van de diverse overheidsbronnen zodat de rechtzoekende niet langer de informatie op papier aan de diverse loketten moet opvragen.

De OVB hoopt dat in de volgende legislatuur op hetzelfde elan kan worden voortgebouwd en vraagt de overheid haar de nodige financiële middelen toe te bedelen. Ze benadrukt dat een daadwerkelijke elektronische procesvoering eerst en vooral de rechtzoekende ten goede moet en zal komen, omdat ze zal leiden tot een goedkopere, snellere en efficiëntere rechtsgang.

Koppeling registers

Nu steeds meer registers worden uitgebouwd, wijst de OVB erop dat een koppeling daarvan aangewezen zou zijn. Door de koppeling van de platformen van curatoren, schuldbemiddelaars en bewindvoerders met relevante overheidsregisters zou het bijvoorbeeld mogelijk moeten zijn voor de betreffende gerechtelijke mandataris om onmiddellijk een volledig zicht te kunnen krijgen op de vermogenstoestand van de betrokken onderneming, schuldbemiddelde, pupil of zou minstens de mogelijkheid bestaan om ter zake de nodige opzoeken te doen. De advocatuur is eveneens vragende partij voor een koppeling van de registers met het bevolkingsregister, zodat adreswijzigingen in het bevolkingsregister meteen ook in de andere registers worden aangepast.

Elektronische communicatie tussen advocaten en justitie

De OVB dringt aan op een beveiligde elektronische communicatie tussen advocaten en justitie via het DPA in twee richtingen (zowel van griffies naar advocaten als omgekeerd), waardoor de mededelingen die via die weg worden verricht de rechtsgevolgen hebben van handelingen die nu op de griffie worden gesteld zodat die mededelingen altijd rechtsgeldig zijn. Zij dringt hierbij aan dat de systemen van Justitie, waaraan het DPA koppelt, de elektronische handtekening die al op de advocatenkaart staat, zouden kunnen verwerken, zodat die gebruikt kan worden bij voornoemde handelingen. In hetzelfde verband verlangt de OVB dat advocaten digitaal kennis kunnen nemen van de vermoedelijke pleitdata en wil ze dat conclusietermijnen in de toekomst elektronisch worden bepaald. Na de uitspraak van het vonnis of het arrest moet de advocaat onmiddellijk een digitale kopie van het vonnis of arrest kunnen ontvangen via het DPA.

Uitbouw digitaal dossier

De OVB benadrukt de noodzaak om tot een echt digitaal dossier te komen, zowel in burgerlijke als in strafzaken, en wijst erop dat zij van haar kant klaar is om advocaten daartoe toegang te verlenen via het DPA.

Digitale kopie strafdossier

De OVB verlangt dat advocaten anno 2019 in afwachting van een volledige digitale toegang een kopie zouden mogen maken van strafdossiers met de huidige technologische middelen, bijvoorbeeld leespenningen, handscans of *smartphones*. De OVB acht het onaanvaardbaar dat dat momenteel *de facto* niet mogelijk is. Ze wijst er bovendien op dat het eigenlijk een evidentie zou moeten zijn dat advocaten een digitale kopie van het integrale strafdossier zouden ontvangen, zodat zij het dossier op hun kantoor zouden kunnen inzien en zich niet meer zouden moeten verplaatsen naar de griffie. De OVB betreurt dat dat tot op heden niet mogelijk is en wijst op de grote efficiëntiewinsten die zouden kunnen worden geboekt.

Elektronische betaling aan griffie

De OVB vraagt de afschaffing van de papieren griffiebon en de mogelijkheid voor advocaten om elektronisch te kunnen betalen, zowel ter griffie als elektronisch.

Publicatie rechtspraak en inzet artificiële intelligentie

In tegenstelling tot buurlanden als Frankrijk of Nederland is er in België momenteel geen publieke *open data*-databank met vonnissen en arresten, waardoor slechts een fractie van de rechtspraak ontsloten is en digitaal beschikbaar is. De OVB vraagt met aandrang aan de volgende regering om daarvan prioritair werk te maken, te beginnen met de nieuwe vonnissen en arresten en later retroactief voor de oude vonnissen en arresten. Vanzelfsprekend moeten de dossiers geanonimiseerd worden.

Bij voldoende beschikbaarheid van vonnissen en arresten moet onverwijld artificiële intelligentie worden ingezet als beleidsinstrument. In dat verband acht de OVB de oprichting van een Instituut voor artificiële intelligentie binnen justitie hoogst aangewezen. Zij beklemtoont dat de advocatuur uiteraard een wezenlijke partner binnen een dergelijk instituut moet zijn en wijst erop dat de rechtspraak tot het publiek domein behoort.

Veralgemeend gebruik advocatenkaart

De OVB vraagt, waar haalbaar, de mogelijkheid te veralgemenen voor advocaten om de advocatenkaart te gebruiken in hun hoedanigheid van advocaat of gerechtelijk mandataris, onder meer voor het aanmelden op de websites van andere overheidsdiensten, bijvoorbeeld de FOD Financiën.

EEN DOORGEDREVEN INFORMATISERING VAN JUSTITIE

- Koppeling registers
- Elektronische communicatie tussen advocaten en justitie
- Uitbouw digitaal dossier
- Digitale kopie strafdossier
- Elektronische betaling aan griffie
- Publicatie rechtspraak en inzet artificiële intelligentie
- Veralgemeend gebruik advocatenkaart

5. RESPECT VOOR HET BEROEPSGEHEIM VAN DE ADVOCAAAT

De OVB wijst erop dat het beroepsgeheim een essentiële en fundamentele kernwaarde is van de advocaat en onmisbaar is voor zijn beroepsuitoefening en de rechten van verdediging van zijn cliënten. Daarom wordt het beroepsgeheim terecht consequent en steeds opnieuw bevestigd en beschermd door nationale rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en supranationale rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. De OVB vraagt de wetgever met aandrang om het nodige respect op te brengen voor dat beroepsgeheim, inzonderheid in het fiscaal recht en te erkennen dat het absoluut noodzakelijk is voor de goede werking van justitie.

Algemeen verschoningsrecht voor advocaten om fiscaal agressieve structuren te melden aan de fiscus

De Europese richtlijn 2018/822 van 25 mei 2018 inzake fiscale agressieve structuren¹³ moet uiterlijk op 31 december 2019 naar Belgisch recht zijn omgezet. Tijdens de afgelopen legislatuur hadden de OVB en de OBFV hierover reeds overleg met de opeenvolgende kabinetten van de ministers van Financiën en de FOD Financiën, waarbij zij moesten vaststellen dat een zeer beperkte interpretatie van het beroepsgeheim werd gehuldigd. De OVB herhaalt eens te meer dat het beroepsgeheim hier maximaal moet worden begrepen en wijst erop dat het beroepsgeheim eveneens van toepassing is op het juridisch advies dat een advocaat geeft, zoals bevestigd door het Grondwettelijk Hof. Daarom pleit de OVB – naar analogie met de Nederlandse wetgever – voor een algemeen verschoningsrecht voor advocaten om fiscaal agressieve structuren te melden aan de fiscus, waardoor de meldingsplicht in de praktijk zou terechtkomen bij andere intermediairs of finaal bij de belastingplichtige zelf.

13. RICHTLIJN (EU) 2018/822 VAN DE RAAD van 25 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies, Publicatieblad van de Europese Unie, 5 juni 2018, L 139/1 tot en met L 139/13.

14. GwH 23 januari 2008, nr. 10/2008.

RESPECT VOOR HET BEROEPSGEHEIM VAN DE ADVOCAAT

- *Zie ook punt 2*
- Algemeen verschoningsrecht voor advocaten om fiscaal agressieve structuren te melden aan de fiscus

6. DE MODERNISERING VAN HET BEROEP VAN ADVOCAAAT

Tijdens de afgelopen legislatuur gaf de minister van Justitie aan stafhouder Patrick Henry, gewezen voorzitter van de OBFG, en meester Patrick Hofströssler, gewezen bestuurder van de OVB, de opdracht om een rapport te schrijven over de modernisering van het beroep van advocaat. Een selectie van voorstellen daaruit werd overgenomen in een voorontwerp, dat door de val van de regering-Michel niet meer in het parlement kon worden neergelegd. De OVB vraagt de volgende regering om de oefening te hernemen bij aanvang van de volgende legislatuur.

Advocatenakte

De OVB verlangt in het bijzonder de uitbreiding van de advocatenakte, enerzijds voor de oprichting van besloten vennootschappen, coöperatieve vennootschappen en naamloze vennootschappen evenals de wijziging van hun statuten en anderzijds voor echtscheidingen met onderlinge toestemming. Ze verwijst naar de tekstvoorstellen ter zake die ze samen met de OBFG reeds uitwerkte en vraagt de volgende regering om die te steunen.

Schadevereffenaar

De beide experts werkten ook een nieuwe functie van advocaat-schadevereffenaar uit. De OVB vraagt de volgende regering om die bepalingen van het voorontwerp bij te treden.

Uitbreiding collectieve herstellvordering

De OVB schaart zich eveneens achter het voorstel om de collectieve herstellvordering uit te breiden. Wel is de OVB geen vragende partij om advocaten te laten optreden als groepsvertegenwoordiger, maar dringt ze erop aan dat er een verplichting zou worden ingevoerd voor de groepsvertegenwoordiger om zich steeds te laten bijstaan door een advocaat in het kader van een collectieve vordering. De verplichte tussenkomst van een advocaat als

procesvertegenwoordiger is volgens de OVB ten overvloede te verantwoorden omdat de (procesrechtelijke) techniciteit en complexiteit van een rechtsvordering tot collectief herstel gespecialiseerde juridische kennis vereisen. De verplichte tussenkomst van een advocaat creëert een bijkomende filter om te vermijden dat groepsvertegenwoordigers lichtzinnige vorderingen zouden instellen. Zulke vorderingen kunnen de verweerders immers schaden en belasten onnodig het gerechtelijk apparaat. De OVB meent dat een verplichte bijstand van de groepsvertegenwoordiger door een advocaat aangewezen is.

Aanpassing tuchtwet

De OVB betreurt hartsgrondig dat het wetsvoorstel dat zij samen met de OBFV uitwerkte met het oog op een aanpassing van de tuchtwet van 2006 en dat op 9 januari 2015 in het parlement werd neergelegd (*Parl. St., Kamer, 54-759-1*), niet als een prioriteit werd aanzien door de Commissie Justitie van de Kamer en finaal door de val van de regering-Michel niet meer is kunnen landen. De OVB herhaalt dat de bestaande tuchtwet van 2006 in de praktijk niet langer voldoet en op een aantal vlakken grondig moet worden bijgestuurd om tot een meer efficiënte tuchtvervolgung van advocaten te kunnen komen. De OVB beklemtoont dat de wetgever de advocatuur ter zake de middelen moet geven om van haar autoregulering een succes te maken en roept het nieuwe parlement op om het eerder ingediende wetsvoorstel te hernemen.

De OVB zal op haar beurt een ontwerpreglement opstellen met als doel een Coördinatiecél Tucht op te richten en zo te komen tot een harmonisering van het tuchtbeleid van de stafhouders van de Vlaamse balies.

Vrijwaring pleitmonopolie

De advocatuur is door haar onafhankelijkheid en partijdigheid – kernwaarden van het beroep – bij uitstek geroepen om cliënten in rechte te vertegenwoordigen en te verdedigen. De OVB stelt evenwel vast dat het pleitmonopolie van de advocatuur steeds meer wordt uitgehold. Bij tal van administratieve rechtscolleges wordt reeds toegestaan dat ambtenaren namens de overheid optreden. Bij de groepsvorderingen werd het initiatiefrecht uitsluitend bij consumentenorganisaties gelegd en werd de

advocatuur genegeerd. De OVB roept op om het pleitmonopolie in elk geval te vrijwaren en waar nodig te herstellen.

Toekenning monopolie juridisch advies

De OVB vraagt om naar analogie met de Franse, Duitse en Luxemburgse situatie het monopolie op juridisch advies toe te kennen aan de advocatuur of minstens aan de juridische beroepen. Advies van een advocaat bezit voor de rechtzoekende een kwaliteitslabel, dat niet kan worden gegarandeerd voor juridisch advies dat door andere actoren wordt verstrekt. In zijn arrest van 23 januari 2018 omschreef het Grondwettelijk Hof het verlenen van juridisch advies, zelfs buiten elk rechtsgeding, als een wezenlijke activiteit van de advocaat naast de bijstand en de verdediging van de cliënt in rechte. De meerwaarde van de advocatuur is bovendien dat zij werkzaam is in alle rechtstakken, daar waar vele andere (juridische) beroepen slechts werkzaam zijn in deelaspecten van het recht. Daardoor heeft de advocatuur een beter zicht op de problemen die de verschillende rechtsdomeinen bestrijken. De OVB wijst er nog op dat de advocatuur opereert binnen een strikt deontologisch kader met onder meer de jaarlijkse plicht tot permanente vorming, waarvan de niet-naleving leidt tot tuchtmaatregelen. De OVB herhaalt dat ze er om dezelfde reden voorstander van is dat de juridische eerstelijnsbijstand door advocaten blijft verzekerd worden.

Wettelijke oplossing voor de toegang tot het beroep

Door de beide gelijkstellingswetten van 30 december 2009 werden de diplomavereisten voor de toegang tot het beroep van advocaat in België aangepast aan de bachelor-master structuur. De houders van een masterdiploma in de rechten, behaald in België of in een lidstaat van de Europese Unie, konden toegang krijgen tot de balie, indien ze aan een Belgische universiteit examens hadden afgelegd over een aantal Belgische rechtsvakken. In zijn arrest nr. 129/2011 (BS 12 augustus 2011) heeft het Grondwettelijk Hof evenwel die vakkenlijst vernietigd, waardoor er geen wettelijke verankering meer is van de vereiste basiskennis van het Belgische recht. De OVB interpreteert sindsdien *de lege lata* de term 'master in de rechten' van de gelijkstellingswetten van 30 december 2009 *sensu stricto* als een Belgische master in de rechten. De OVB vraagt dat de federale overheid samen met de gemeenschappen dringend werk maakt van een nieuwe wettelijke formulering van

de voorwaarden van het masterdiploma dat toegang geeft tot de juridische beroepen.

Organisatie van de beroepsopleiding voor de stage

De OVB vraagt om werk te maken van de door minister Geens aangestelde experten voorgestelde hervorming van de beroepsopleiding en dus de organisatie van de beroepsopleiding voor kandidaat advocaten-stagiairs mogelijk te maken bij het begin van de stage. De kandidaat die de opleiding volgt, heeft ook een sociaal statuut nodig, zodat hij een volledige sociale bescherming krijgt. De OVB zal hiervoor een voorstel van statuut opstellen en overmaken aan de volgende regering.

Uniforme en betere vergoeding van gerechtelijke mandaten

De OVB ijvert voor een eerlijke vergoeding van de gerechtelijke mandaten. Op dit moment bestaan verschillende wettelijke regelingen, hetzij op basis van prestaties, hetzij op basis van kosten. Ook worden bepaalde mandaten (onder meer dat van voogd ad hoc of vereffenaar van onbeheerde nalatenschappen of vzw's) niet vergoed bij afwezigheid van actief. De OVB is tevreden met de herziening van het KB inzake ereloon en kosten van de insolventiefunctionarissen, dat in de afgelopen legislatuur tot stand kwam. Ze vraagt dat ook voor andere gerechtelijke mandaten de vergoeding wordt herzien of ingesteld door de wetgever. De OVB vraagt in het bijzonder voor de schuldbemiddelaars een betere en vluggere uitbetaling door de FOD Economie en een aanpassing van het KB van hun ereloon en kosten, omdat de schuldbemiddelaar door de digitalisering van de procedure van de collectieve schuldenregeling de spilfiguur wordt in plaats van de griffie en daardoor tal van bijkomende prestaties moet leveren, waarvoor op dit ogenblik geen vergoeding bestaat. Dat geldt eveneens voor de prestaties van de schuldbemiddelaar bij de verkoop van een onroerend goed.

Taxatie pro-Deovergoedingen

Door de bijzondere berekeningswijze worden de vergoedingen voor de juridische tweedelijnsbijstand twee tot drie jaar na de prestaties uitbetaald door de overheid aan de advocaten. Met zijn arresten 30/2015 d.d. 25 februari 2016 en 65/2017 d.d. 1 juni 2017 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat het fiscale regime van de achterstallen onverkort mag worden toegepast

op de pro-Deovergoedingen, mits is voldaan aan de wettelijke voorwaarden. In de praktijk ondervinden advocaten nog steeds diverse moeilijkheden en blijkt dat tal van belastingscontroleurs zich zeer rigide opstellen bij de afbakening van de pro-Deovergoedingen die voor een aanslag onder het fiscale regime van de achterstallen in aanmerking komen. Ook geldt het fiscale regime van de achterstallen *de facto* maar voor een deel van de pro-Deovergoedingen. Bijgevolg wordt het grootste deel van de pro-Deovergoedingen cumulatief met de inkomsten van dat jaar aan het progressief tarief onderworpen. Daarom vraagt de OVB de wetgever om het wetsvoorstel van 19 november 2014 (*Parl. St. Kamer, 54-637-001*) in een volgende legislatuur te hernemen en goed te keuren. Hierdoor zouden alle pro-Deovergoedingen worden onderworpen aan de gemiddelde aanslagvoet van het jaar waarin ze door de advocaten werden ontvangen en zou er dus geen beroep meer moeten worden gedaan op het fiscale regime van de achterstallen.

Verbetering sociaal statuut zelfstandigen

Alle Vlaamse advocaten hebben het statuut van zelfstandige, wat essentieel is om de onafhankelijkheid van het beroep te vrijwaren. De OVB toont zich enthousiast over de volgehouden inspanningen van de afgelopen jaren om de sociale voorzieningen voor zelfstandigen geleidelijk aan op een hoger peil te brengen. De OVB vraagt dat de inspanningen ook in de toekomst onverminderd worden voortgezet. Onder meer op het vlak van pensioenen blijft een diepe kloof bestaan tussen de pensioenen van zelfstandigen en werknemers enerzijds en die van ambtenaren anderzijds. Het is helaas een jammerlijke misvatting te denken dat alle advocaten vermogend genoeg zijn om zelf voor een aanvullend pensioen boven het wettelijk pensioen te kunnen instaan.

Beperking aansprakelijkheid Ordes tot zware fout

De OVB vraagt om de aansprakelijkheid van de Ordes van advocaten te beperken tot de zware fout naar analogie met wat geldt voor andere controle- en toezichtsautoriteiten als de Nationale Bank en de *Financial Services and Markets Authority* (FSMA).

DE MODERNISERING VAN HET BEROEP VAN ADVOCAAT

- Advocatenakte
- Schadevereffenaar
- Uitbreiding collectieve herstellvordering
- Aanpassing tuchtwet
- Vrijwaring pleitmonopolie
- Toekenning monopolie juridisch advies
- Wettelijke oplossing voor toegang tot het beroep
- Organisatie van de beroepsopleiding voor de stage
- Uniforme en betere vergoeding van gerechtelijke mandaten
- Taxatie pro-Deovergoedingen
- Verbetering sociaal statuut zelfstandigen
- Beperking aansprakelijkheid Ordes tot zware fout

7. EEN HERWAARDERING VAN DE MAGISTRATUUR

De OVB erkent de belangrijke rol van de magistratuur in een correcte rechtsbedeling en schuift een aantal hervormingen voor de verbetering van de huidige toestand naar voor.

Geen inzet van advocaten als rechters

Precies door de onafhankelijkheid van de advocatuur heeft de OVB er grote moeite mee dat advocaten in bepaalde gevallen het ambt van rechter uitoefenen. De OVB blijft zich daarom nadrukkelijk kanten tegen de structurele inzet van advocaten als plaatsvervangende rechters. Wel aanvaardt de OVB dat advocaten occasioneel en in uitzonderlijke omstandigheden als plaatsvervangend rechter optreden. Een betere benutting van het beschikbare magistratenkorps kan de gerechtelijke achterstand oplossen. De OVB vraagt om een pool van toegevoegde rechters samen te stellen voor de vervanging van magistraten die om de één of andere reden verhinderd zijn. De advocaat is bij uitstek partijdig en dient niet om te verwachte afwezigheden of laattijdige opvullingen van het wettelijk kader blijvend op te vangen. In datzelfde verband is de OVB geen voorstander van de inzet van advocaten als rechters in ondernemingszaken bij de ondernemingsrechtbanken, wat sedert de inwerkingtreding van de wet van 15 april 2018 tot de mogelijkheden behoort.

Verbetering derde toegangsweg magistratuur

Het is abnormaal dat plaatsvervangende rechters die als magistraat optreden en in die hoedanigheid voldoen om zittingen te houden en vonnissen te schrijven niet slagen voor het examen om effectief magistraat te worden. De OVB vraagt een hoger gereserveerd percentage voor kandidaten met balie-ervaring tot minstens 20 % en een effectieve invulling daarvan.

Gezamenlijke opleiding met advocatuur

De OVB vraagt dat magistraten een deel van hun stage zouden afleggen op een advocatenkantoor en is ervan overtuigd dat een

vertrouwdheid met de balie een grote meerwaarde vormt voor de magistraten in spe. In hetzelfde verband meent de OVB dat de opleidingen die door het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding worden georganiseerd, zouden moeten openstaan voor advocaten, net zoals haar eigen studiedagen nu al toegankelijk zijn voor magistraten. Op lange termijn vraagt de OVB om de haalbaarheid te onderzoeken van een universitaire master voor togaberoepen (advocatuur, zittende en staande magistratuur).

Neutrale verkiezing leden-advocaten Hoge Raad voor de Justitie

De OVB vraagt dat advocaten die namens de advocatuur in de Hoge Raad voor de Justitie willen zetelen hun kandidatuur zouden voorleggen aan haar algemene vergadering (en *mutatis mutandis* aan die van de OBFV), die vervolgens de kandidaten van haar keuze zou kunnen voordragen. Alleen op die manier kan politieke inmenging volledig worden geweerd en worden alle kandidaturen gelijk behandeld. De OVB vraagt bijgevolg haar wetsvoorstel van 13 mei 2009 ter aanpassing van artikel 259bis-2, §2 Ger. W. opnieuw in het parlement in te dienen en goed te keuren. De Hoge Raad voor de Justitie dient bovendien evenwichtiger te worden samengesteld met een gelijkmatige verdeling van de diverse beroepen (zetelende magistratuur, staande magistratuur, advocatuur, universiteiten, e.a.).

Eenheidsrechtbank

Ondanks de tegenovergestelde keuze van de wetgever voor een asymmetrische organisatie van de rechtbanken van eerste aanleg (georganiseerd per arrondissement) en de ondernemingsrechtbanken/arbeidsrechtbanken (georganiseerd per ressort) blijft de OVB consequent ijveren voor een echte eenheidsrechtbank en een werkelijk eenheidshof van beroep. Schaalgrootte moet afhankelijk zijn van de noodzaak om een voldoende grote instroom van zaken te hebben voor een kwalitatief hoogstaande en gespecialiseerde rechtspraak en om voldoende maatschappelijke binding te bezitten.

Mobiliteit magistratuur & invulling kader

De OVB herhaalt dat magistraten het uitgangspunt van een vergrote mobiliteit moeten blijven respecteren, doordat zij zich

naar de verschillende afdelingen van de zetel moeten verplaatsen. Voorts moet aan de benoeming en/of vervanging van magistraten een hoge prioriteit worden verleend en moeten de procedures op een snellere en efficiëntere wijze geschieden en geenszins als een te verwaarlozen formaliteit mogen worden beschouwd. Ook wat betreft de griffiers en het gerechtspersoneel is het voor een goede werking van justitie van essentieel belang dat voortdurend voldoende functies zijn ingevuld en er geen onderbezetting is.

Objectieve werklasmeting

De OVB vraagt de werklasmeting van de magistraten van rechtbanken en hoven objectief in kaart te brengen. De advocatuur ervaart dat er op bepaalde plaatsen een ernstige gerechtelijke achterstand heerst, daar waar op andere plaatsen nauwelijks voldoende contentieux aanwezig is om de inzet van het beschikbare magistratenkorps te kunnen verantwoorden. In beide gevallen is de rechtzoekende het slachtoffer, ofwel omdat verjaring dreigt ofwel omdat er te weinig specialisatie en expertise bij de magistratuur aanwezig is.

Een efficiënte Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel

De OVB wijst in het bijzonder op de onaanvaardbare situatie bij de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel, waar de voorzitter onlangs noodgedwongen moest meedelen dat de behandeling van het normale contentieux met enkele jaren zou moeten worden uitgesteld wegens een tekort aan magistraten. De OVB acht dergelijke gang van zaken volstrekt onaanvaardbaar in een rechtsstaat en laakt dat ondernemingen in Vlaanderen en Brussel daardoor van recht verstoken blijven en grote economische schade lijden.

Een onafhankelijk openbaar ministerie

De OVB vraagt de rol van het openbaar ministerie in het burgerlijk en strafproces grondig te evalueren. Het mag niet tegen de magistraten van de zetel aanleunen en zeker niet bij de burger de schijn wekken dat beide magistratenkorpsen nauw bij elkaar aansluiten ("*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*"). Daarom hoort het parket in de rechtszaal niet naast de rechter te zetelen, maar wel in de rechtszaal, op gelijke hoogte met de advocatuur.

De OVB vraagt tot slot dat de leden van de staande magistratuur, die als korps de onafhankelijkheid verbonden aan hun statuut van magistraat claimen, geen deel meer zouden mogen uitmaken van ministeriële kabinetten, noch andere (para)politieke functies zouden opnemen.

EEN HERWAARDERING VAN DE MAGISTRATUUR

- Geen inzet van advocaten als rechters
- Verbetering derde toegangsweg magistratuur
- Gezamenlijke opleiding met advocatuur
- Neutrale verkiezing leden-advocaten Hoge Raad voor de Justitie
- Eenheidsrechtbank
- Mobiliteit magistratuur & invulling kader
- Objectieve werklastmeting
- Een efficiënte Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel
- Een onafhankelijk openbaar ministerie

8. EEN MENSWAARDIGERE STRAFUITVOERING

De strafuitvoering is het sluitstuk van justitie. De OVB roept op tot een menswaardiger beleid ter zake.

Einde overbevolking gevangenissen

De OVB vraagt onverwijld een einde te maken aan de overbevolking van de gevangenissen en refereert aan de diverse arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. De OVB betreurt dat onder de uittreedende regering de bouw van de nieuwe gevangenissen te Dendermonde en Haren grote vertraging opliep en vraagt de volgende regering daar prioritair werk van te maken, zodat alle gedetineerden menswaardig kunnen worden opgesloten. De nodige aandacht moet ook gaan naar de renovatie van de bestaande gevangenissen; een humanitaire behandeling vereist minstens een grondige aanpassing van de sanitaire installaties en een volgehouden strijd tegen ongedierte. Ook vraagt de OVB maximaal in te zetten op alternatieve straffen. De OVB is daarentegen geen voorstander van de bouw of huur van gevangenissen in het buitenland.

Beter reclasseringsbeleid

De OVB stelt vast dat de recidivegraad van gedetineerden erg hoog blijft en vraagt om werk te maken van een beter reclasseringsbeleid met meer individuele en persoonlijke begeleiding van gevangenen, zodat die bij hun herintrede in de maatschappij op het rechte pad zouden blijven. De OVB vraagt in dat verband een uitbreiding van het aantal transitiehuizen en kleinschalige gevangenissen.

Einde misbruik voorlopige hechtenis

Het is voor de OVB onaanvaardbaar dat de voorlopige hechtenis nog steeds wordt misbruikt om bekentenissen af te dwingen of dat de duur ervan mee de effectief toegekende straf bepaalt. Evenzo kan het niet door de beugel dat de raadkamer standaardformuleringen hanteert om een verlenging van het aanhoudingsmandaat toe te staan of dat een onderzoek op de

lange baan wordt geschoven zodra een verdachte in voorlopige hechtenis is genomen. De OVB vraagt met aandrang het vermoeden van onschuld in alle omstandigheden te garanderen. Opsluiting van wie nog niet definitief veroordeeld is, moet een absolute uitzondering blijven en mag niet de regel worden, wat het met meer dan een derde van de gevangenisbevolking *de facto* nu wel is. Bovendien moeten voorlopig aangehouden en een ander statuut en behandeling krijgen dan veroordeelden. De OVB steunt uiteraard voluit het gebruik van alternatieven (bijvoorbeeld huisarrest, contactverbod, elektronisch toezicht).

Aangepaste therapie geïnterneerden

De OVB looft de inspanningen van de uittreedende regering om gespecialiseerde opvang te organiseren voor geïnterneerden in de Forensische psychiatrische centra van Gent en Antwerpen. Zij vraagt dan ook de volgende regering om op hetzelfde elan verder te gaan en bijkomende centra te openen, zodat uiteindelijk geen enkele geïnterneerde naar de gevangenis moet. De OVB beklemtoont dat geïnterneerden patiënten zijn met een geestesziekte, die een aangepaste behandeling moeten krijgen overeenkomstig artikel 5.1 van het EVRM. De OVB onderzoekt op haar beurt op welke wijze zij de bijstand door advocaten aan geïnterneerden (en ook aan gecollocerden) kan verbeteren en controleren, zoals vereist door het EHRM.¹⁵

Uitvoering basiswetten gedetineerden

De interne en externe rechtspositie van gedetineerden werd wettelijk gereguleerd bij basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden (*B.S.* 1 februari 2005) en bij wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (*BS* 15 juni 2006). De trage inwerkingtreding zorgt ervoor dat de rechtspositie van gedetineerden slechts een papieren bestaan heeft. De OVB dringt er dan ook op aan dat verdere uitvoeringsbesluiten worden genomen, zodat die basiswetten van 2005 en 2006 volledige ingang kunnen vinden.

15. EHRM 19 februari 2015, *MS t. Kroatië* (nr. 2).

EEN MENSWAARDIGERE STRAFUITVOERING

- Einde overbevolking gevangenissen
- Beter reclasseringsbeleid
- Einde misbruik voorlopige hechtenis
- Aangepaste therapie geïnterneerden
- Uitvoering basiswetten gedetineerden

9. EEN FUNDAMENTEEL HERZIEN STRAFRECHT

De OVB vraagt de volgende regering om de hervorming van het strafrecht hoog op de politieke agenda te plaatsen.

Nieuw Strafwetboek & Wetboek van Strafvordering

Daar waar tijdens de afgelopen periode het insolventie- en vennootschapsrecht succesvol en grondig werden gewijzigd, kon de minister van Justitie zijn ambities helaas niet realiseren voor het strafrecht en het strafprocesrecht. Voor beide rechtstakken werden commissies met academici aangesteld. Er is momenteel een voorontwerp voor een nieuw Strafwetboek, terwijl de werkzaamheden ver zijn gevorderd voor een nieuw Wetboek van Strafvordering. De OVB verlangt dat de volgende regering verder bouwt op het werk dat tijdens de afgelopen jaren werd verricht. Het huidige Belgisch strafrecht en strafprocesrecht knellen steeds meer en hebben nood aan een grondige actualisering van hun kernbegrippen en sleutelconcepten. De OVB steunt de visie om de gevangenisstraf als *ultimum remedium* te beschouwen en vraagt om de leiding van het onderzoek in handen van de onderzoeksrechter te laten.

EEN FUNDAMENTEEL HERZIEN STRAFRECHT

- Nieuw Strafwetboek & Wetboek van Strafvordering

10. EEN FUNDAMENTEEL HERZIEN VREEMDELINGENRECHT

Migratie vormt voor de Belgische samenleving één van de grootste uitdagingen aan het begin van de 21ste eeuw. In die omstandigheden meent de OVB dat het vreemdelingenrecht aan een grondige actualisering toe is.

De OVB betreurt dat advocaten die zich wijden aan vreemdelingenrecht door bepaalde politici weggezet worden als een "industrie die er alleen maar op gericht is om zoveel mogelijk procedures te voeren voor hun eigen gewin". Die kritiek is voor de OVB volstrekt onaanvaardbaar: ze wijst erop dat advocaten bij de huidige wetgeving vaak niet anders kunnen dan een procedure te voeren om de rechten van hun cliënten te vrijwaren.

Een nieuw vereenvoudigd migratiewetboek

De OVB vraagt eerst en vooral dat de volgende regering prioritair zou inzetten op een nieuwe redactie van de vreemdelingenwet van 15 december 1980 om te komen tot een coherent migratiewetboek. Tijdens de aflopende legislatuur werd het raamwerk van de huidige vreemdelingenwet behouden, maar werden daarin opnieuw tal van wijzigingen doorgevoerd. De vreemdelingenwet is daardoor niet alleen onleesbaar en vreselijk ingewikkeld geworden, maar bevat bovendien ook tal van technische fouten.

De OVB beklemtoont dat bij de nieuwe redactie bovenal moet worden ingezet op een grondige vereenvoudiging en ziet wat dat betreft tal van mogelijkheden. Zo stipt de OVB aan dat er geen reden is om bijkomende voorwaarden te eisen voor gezinshereniging voor partners, omdat de ambtenaar van de burgerlijke stand niet kan weigeren om dat partnerschap te registreren, vermits na de invoering van die bijkomende voorwaarden de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek gewijzigd zijn en de ambtenaar van de burgerlijke stand die bevoegdheid nu wel heeft.

Daarnaast meent de OVB dat de termijn om een beroep in te dienen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (*hierna: RVV*)

terug in normale gevallen 30 dagen en in dringende gevallen 15 dagen zou moeten bedragen, zoals dat het geval was tot in 2006, terwijl nu termijnen van 30, 10 en 5 dagen gelden.

De OVB vraagt bovendien dat er geen *hakbijlen* zouden bestaan voor het indienen van een synthesememorie bij de RVV, aangezien de materie vaak te maken heeft met grondrechten.

De OVB verlangt dat ook in de procedure in volle rechtsmacht de mogelijkheid zou bestaan om een synthesememorie in te dienen. Daarnaast wil de OVB dat het persoonlijk onderhoud bij het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (*hierna: CGVS*) audiovisueel zou worden opgenomen, waarop overigens ook de UNHCR aandringt. Het volstaat niet dat er inmiddels notities van het persoonlijk onderhoud worden meegedeeld, omdat hierover nog te veel betwistingen blijven voorkomen.

Verder is de OVB er voorstander van om de RVV in de beroepen in volle rechtsmacht onderzoeksbevoegdheid toe te kennen, zoals bij de Vaste beroepscommissie voor vluchtelingen het geval was. Vervolgens vraagt de OVB dat ook bij annulatieberoepen waarin de schending van grondrechten (onder meer artikelen 3 en 8 EVRM) het beroep bij de RVV in volle rechtsmacht zou worden behandeld.

De OVB dringt er eveneens op aan om de rechterlijke controle over de administratieve vrijheidsberoving te onttrekken aan de raadkamer bij de correctionele rechtbank door het strafrechtelijk karakter van dat rechtscollege. Dergelijke rechterlijke controle zou niet uitsluitend de wettelijkheid van de beslissing moeten toetsen, maar ook de opportuniteit ervan.

Tot slot meent de OVB dat een rechtzoekende in de loop van de procedure van taalrol zou moeten kunnen veranderen, zeker indien hij ondertussen de andere landstaal kent.

Tijdig advies over nieuwe wetgeving

Tijdens de voorbije regeerperiode heeft de OVB helaas moeten vaststellen dat zij bij de totstandkoming van nieuwe wetgeving inzake vreemdelingenrecht grotendeels werd genegeerd in de voorparlementaire fase en anders dan het CGVS en de RVV, die wel consequent werden gecontacteerd, niet de gelegenheid

kreeg om advies uit te brengen vooraleer het voorontwerp werd voorgelegd voor advies aan de afdeling wetgeving van de Raad van State. De OVB zou het in de toekomst op prijs stellen om haar advies op hetzelfde ogenblik als de CGVS en de RVV te kunnen geven.

Statuut niet-repatrieerbare vreemdelingen en staatlozen

De OVB vraagt een betere bescherming van de niet-repatrieerbare vreemdelingen (waaronder de asielzoekers die niet erkend werden, geen subsidiaire bescherming kregen, maar ook niet teruggestuurd worden) en de creatie van een wettelijk statuut voor de staatlozen.

Betere werking van en communicatie met de Dienst Vreemdelingenzaken

De OVB vraagt eens te meer een betere werking van de Dienst Vreemdelingenzaken (*hierna: DVZ*). De DVZ stelt aan de advocaten weliswaar een lijst ter beschikking met de namen van haar ambtenaren, hun rechtstreekse telefoonlijnen en hun persoonlijk e-mailadres en de faxnummers van de diensten, maar telefoons worden vaak niet opgenomen en mails en faxen niet of laattijdig beantwoord. Het zou moeten mogelijk zijn om na kennisgeving van een ongunstige beslissing aan de cliënt, bij gemotiveerde vraag tot heroverweging, tijdig een antwoord te verkrijgen om zo nodig binnen de termijn bij de RVV een beroep in te dienen, of in het andere geval een beroep te vermijden, wat de werklast van DVZ en van de RVV merkbaar zal verminderen.

Evenzeer is het cruciaal dat advocaten tijdig een volledige kopie van het administratief dossier van de DVZ kunnen krijgen en dat de advocaat als eerste een kopie krijgt van de beslissing. Het CGVS zendt al binnen de 24 uur een kopie van het administratief dossier per e-mail naar de advocaat. Bij DVZ duurt dat echter meestal 3 à 4 weken of soms zelfs langer. Wanneer de beroepstermijn 5 dagen bedraagt of wanneer de vreemdeling administratief van zijn vrijheid is beroofd, zou de kopie binnen de 24 uur moeten opgestuurd worden en in het andere geval binnen de 3 werkdagen. Indien er een tekort zou zijn van mensen en middelen, vraagt de OVB om dat dringend op te lossen.

EEN FUNDAMENTEEL HERZIEN VREEMDELINGENRECHT

- Een nieuw vereenvoudigd migratiewetboek
- Tijdig advies over nieuwe wetgeving
- Statuut niet-repatrieerbare vreemdelingen en staatlozen
- Betere werking van en communicatie met de Dienst Vreemdelingenzaken

**Orde van
Vlaamse Balies**

Staatsbladsstraat 8
B – 1000 Brussel
T +32 (0)2 227 54 70

www.advocaat.be
info@ordevanvlaamsebalies.be

MEMORANDUM

Ten behoeve van de kandidaten voor de
Vlaamse, federale en
Europese verkiezingen van
26 mei 2019

18 maart 2019